

Perspectief op parken in het hart van de stad

Het is pas écht zomer als het in de parken krioelt van de bezoekers. Als mensen er lekker een balletje trappen, uitgebreid picknicken met vrienden of genieten van een concert of festival in de open lucht. En dat kan zónder ecoschaamte, want met slim en zorgvuldig beheer kunnen natuur en recreatie best hand in hand gaan.

Auteur: Marieke Enter, NLadviseurs

Tijdens de coronapandemie was goed te zien welke belangrijke rol parken spelen in het leven van mensen. Zodra de zon maar een beetje scheen, zocht iedereen die openbare buitenruimte op. Op de allermooiste dagen waren hotspots zoals het Amsterdamse Vondelpark of het Arnhemse park Sonsbeek zo populair dat de anderhalvemeterregel een illusie bleek en handhavers de parken soms afsloten. Gelukkig zijn die zorgen vooralsnog achter de rug en kan Nederland weer een zomer tegemoet zien vol evenementen in de buitenlucht. In de stadsparken wordt komende zomer weer volop gerockt, gedanst en geschransd.

Van plan tot praktijk

Die populariteit van parken heeft een keerzijde: de natuur kan het flink voor de kiezen krijgen. Paden en grasvelden worden intensief betreden, afval komt niet in de prullenbak terecht,

stilte is ver te zoeken. Zou het niet mooi zijn om de kwaliteit en rust te kunnen behouden én de bezoekers de ruimte te geven die ze graag willen? Dat hoeft geen utopie te zijn, bewijst de praktijk. Bijvoorbeeld in Amsterdam, waar NLadviseurs op verzoek van de gemeente beheerplannen opstelde voor de 22 belangrijkste parken van de hoofdstad. De beheerders werkten vanuit de praktijk mee aan de plannen, die zijn afgestemd op de wensen uit de buurt en waarin rekening wordt gehouden met een gedifferentieerd gebruik per park. Inmiddels gaat het niet meer om plannen, maar is de inhoud verankerd in het gemeentelijke evenementenbeleid.

Ecologisch rampje

Bij de Amsterdamse planvorming werden voor ieder park de kwetsbare gedeelten in kaart gebracht, vanuit ecologisch, cultuurhistorisch

of cultuurtechnisch oogpunt. Het resultaat is een serie plattegronden waarop per park alle natuurlijke elementen gestructureerd staan aangegeven, onderverdeeld in zones. Zo wordt duidelijk welke aandachtspunten er zijn voor het betreffende gedeelte en welke maatregelen de beheerder kan treffen om de natuur te beschermen. Dat laatste is vooral nodig wanneer er evenementen in het park plaatsvinden. Er worden dan in korte tijd veel podia, foodtrucks, kraampjes en andere voorzieningen gestationeerd en er zijn veel mensen aanwezig. In de kwetsbare parkzones zou dat een ecologisch rampje kunnen betekenen, terwijl het in de meer robuuste zones – met doordachte voorzorgsmaatregelen – geen grote problemen hoeft op te leveren.

Maximaal effect

Met het kaartmateriaal van NLadviseurs hebben de parkbeheerders een praktisch middel in handen om een goede balans te handhaven tussen natuurbescherming en natuurrecreatie. 'De beheerders kunnen kiezen uit verschillende maatregelen, gestoeld op de praktijk', vertelt Sietske Kuperus, namens NLadviseurs projectleider van de Amsterdamse parkplannen. De praktische toepasbaarheid van mogelijke maatregelen woog zwaar. Kuperus herinnert zich bijvoorbeeld de stalen rijplaten bij een inhu-

4 min. leestijd

Parkenpartner

Als trotse parkenpartner van onder andere de gemeenten Amsterdam en Haarlem adviseert NLadviseurs over een aantal van de oudste, mooiste én nieuwste parken van Nederland. Meer daarover staat in de brochure 'Samen werken aan sterke parken' (scan de QR-code), met een casestudy van het Amsterdamse Flevopark.

diging van Ajax op het Museumplein. 'Het was toen bloedheet. Die platen hebben er maar vier dagen gelegen, maar van de parkbeheerder begreep ik dat het gras eronder zwart verbrand was', vertelt ze. Bij dit soort extreme omstandigheden is het soms kiezen tussen twee kwaden, geeft ze toe. 'Kies je voor flexibele kunststof platen, dan verbrandt het gras niet, maar bestaat het risico dat de bodem toch veel te lijden heeft. Over het algemeen bieden stalen platen de meeste bescherming tegen zwaar materieel en langdurige betreding, vandaar dat dat de standaardkeuze is.'

Bescherm de bomen

Een ander aandachtspunt zijn de beschermingsmaatregelen rondom bomen. Veel evenementenorganisaties plaatsen voorzieningen

zoals biertenten of markkraampjes graag onder bomen, in de luwte. Maar voor een boom heeft dat behoorlijk wat impact. 'Zware installaties en intensieve betreding verdichten de bodem. Daardoor verdwijnt zuurstof uit de bodem en wordt de doorworteling bemoeilijkt. Dat kan er op den duur voor zorgen dat een boom vitaliteit verliest en kwetsbaarder wordt voor ziektes en plagen', legt de ecologisch adviseur uit. Juist bij oudere bomen moeten beheerders daar voorzichtig mee omgaan, vindt ze. Daarvoor zijn volgroeide bomen te waardevol en zo'n boom plant je niet zomaar even terug; het duurt decennia om weer net zo'n fraai exemplaar te krijgen. 'Daarom staat in de parkplannen dat voorzieningen op minstens anderhalve meter vanaf de kroon geplaatst moeten worden', legt ze uit. 'Ook is het advies om niets in de bomen op te hangen. Want hoe leuk het er misschien ook uitziet, voor de vitaliteit van de boom is zoiets allerm minst een feestje.'

Hart voor het park

De Amsterdamse parkbeheerders zijn blij met de maatregelkaarten. Ze hebben hart voor hun park en merken dat de kaarten helpen om het gesprek aan te gaan. Ze hebben nu letterlijk iets in handen waarmee ze evenementorganisatoren en bezoekers kunnen uitleggen welke

'Dit is perfect. We hebben nu eindelijk universele regels'

maatregelen waar gelden en waarom. Ruud Stuurman, verantwoordelijk voor de parken in Amsterdam-Zuid, waaronder het Vondelpark en Museumplein: 'Dit is echt perfect. We hebben nu eindelijk universele regels. Dat maakt het veel makkelijker om duidelijk te communiceren met evenementenorganisatoren.'

Bewustwording

Valt er dan niets meer te wensen? Toch wel. 'Tijdens een evenement zou er standaard een handhaver moeten rondlopen die toeziet op de naleving van de regels', suggereerde een van de parkbeheerders. 'Want als bezoekers of organisatoren tóch door een ecologisch deel van het park scheuren, ben je zo tien jaar beheer verder. Het zou mooi zijn als er dan meteen opgetreden kan worden, met een bonnetje erbij', legt hij uit. Die reikwijdte heeft dit NLadviseurs-project echter niet, lacht projectleider Kuperus. 'De kaarten hebben geen wettelijke status; ze zijn puur bedoeld als adviserend instrument. In Amsterdam geeft de gemeente ze mee bij de vergunningenprocedure, om evenementenorganisatoren te wijzen op de ecologische risico's. Ook met bewustwording is al veel ecologische winst te behalen.'

'Bij extreme omstandigheden is het soms kiezen tussen twee kwaden'

www.nladviseurs.nl

